

нестандартні матеріали: малюйте не лише пензликами, а й губками, нитками, пальцями чи навіть мильними бульбашками.

Створення ефекту «Відкритого фіналу». Читаючи казку, зупиніться на кульмінації та запропонуйте дітям придумати власне закінчення.

Отже, підсумовуючи можна сказати, що креативність – це не вроджений дар, а навичка, яку можна «натренувати» через щоденну практику цікавих завдань та підтримку оригінальних ідей дитини.

Список використаних джерел:

1. Бабчук О. Г. Креативність як складна властивість особистості в індивідуально-психологічному вимірі. *Актуальні проблеми психології : збірник наукових праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка*. 2010. Т. X. Вип. 16. С. 34-42.

2. Імбер В.І. Підготовка майбутніх учителів початкової школи до розвитку креативності учнів на уроках математики. *Інноваційна педагогіка*, Випуск 73. 2024. С. 144-148.

3. Імбер В.І., Олійник Н.А., Комарівська Н.О. Сучасні підходи до розвитку креативності молодших школярів. *Інноваційна педагогіка*. Вип. 67. Том 1. 2024. С. 90-94.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Кравчинська Карина, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського (Україна)

Науковий керівник – Лазаренко Н., докторка педагогічних наук, професорка

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського (Україна)

Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами (ООП) є однією з ключових умов реалізації якісної інклюзивної освіти. У сучасних умовах реформування української школи роль супроводу значно

зростає, оскільки потребує комплексного підходу до розвитку особистості, навчання та соціалізації дитини. Важливо не лише забезпечити дитину необхідними умовами, а й сприяти створенню комфортного освітнього середовища, в якому вона може відчувати підтримку та прийняття.

Одним із завдань супроводу є виявлення індивідуальних пізнавальних, емоційних і поведінкових особливостей учня. Психологи, вчителі, асистенти вчителя та батьки мають діяти у партнерстві, щоб визначити оптимальні методи навчання й виховання дитини. Застосування психодіагностики, спостереження, аналізу успішності та динаміки розвитку дозволяє формувати індивідуальну освітню траєкторію, що враховує сильні сторони дитини та можливі труднощі. Згідно рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо особливостей організації освітнього процесу осіб з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році, за потреби для учнів інклюзивних класів «командою супроводу складається індивідуальний навчальний план, інваріантна складова якого бов'язково включає години корекційно-розвиткової роботи, яка спрямована на вирішення завдань, зумовлених особливостями психофізичного розвитку учнів» [6].

Не менш важливою складовою супроводу є розвиток емоційно-вольової сфери дитини. Діти з ООП часто стикаються з почуттям тривожності, неприйняття або невпевненості у власних можливостях. Тому педагогічним працівникам варто застосовувати арттерапевтичні практики, ігрові методи, елементи казкотерапії, соціально-психологічні тренінги, які сприяють емоційному розвантаженню та формуванню позитивної самооцінки. Такі підходи підвищують мотивацію до навчання й зміцнюють віру дитини у власний успіх.

Організація освітнього середовища також відіграє важливу роль у процесі соціалізації дітей з особливими освітніми потребами. Воно має бути безпечним, структурованим, чітко організованим і адаптованим відповідно до потреб дітей різних нозологічних груп [1]. У початковій школі важливим є використання візуальних підказок, адаптованих інструкцій, чіткої системи правил, що

допомагають дітям самостійно орієнтуватися у навчальному процесі. Окрему увагу варто приділяти створенню позитивного мікроклімату в колективі, де кожна дитина має можливість проявити себе.

Співпраця з батьками є обов'язковою умовою ефективного супроводу. Батьки виступають повноцінними учасниками освітнього процесу, адже володіють інформацією про індивідуальні особливості розвитку дитини. Регулярний обмін інформацією, залучення батьків до обговорення результатів та планування корекційної роботи сприяють підвищенню ефективності освітнього процесу та забезпеченню систематичності, послідовності впливів у школі та вдома. Важливою умовою успішного навчання дітей з особливими освітніми потребами в контексті організації дистанційного навчання є забезпечення доступності необхідного навчального контенту. З допомогою батьків педагог може успішно визначати рекомендоване навантаження для дитини. Адже саме батьки мають змогу спостерігати за станом адаптації дитини до навчальних умов, нового режиму дня, за рівнем тривожності та емоційних реакцій дитини, за поведінкою учня в ситуаціях його включення в різні види діяльності. Тісна співпраця вчителя / асистента вчителя з сім'єю учня може здійснюватися у вигляді постійних консультацій батьків щодо визначення навантаження й розробки нового режиму на тиждень; щодо програми, нових тем, змісту завдань, за якими мають працювати учні; щодо організації улюблених видів діяльності дітей вдома тощо [5].

Успішність психолого-педагогічного супроводу значною мірою залежить від професійної компетентності педагогічних працівників. Важливою є їхня здатність до емпатії, комунікабельність, уміння організовувати навчання, враховуючи різноманітність членів учнівського колективу [4]. Сучасні педагоги мають орієнтуватися на індивідуально-диференційований підхід та бути відкритими до застосування інноваційних методик особистісно орієнтованого спрямування [2; 7].

Розвиток мовленнєвих умінь молодших школярів з особливими освітніми потребами є одним із пріоритетних завдань сучасної інклюзивної освіти.

Сформоване мовлення виступає основою успішного навчання, соціальної взаємодії та адаптації дитини в освітньому середовищі. Саме тому актуальним є впровадження інноваційних підходів, спрямованих на подолання мовленнєвих труднощів та стимулювання комунікативної активності учнів.

Ефективним інструментом розвитку мовлення є використання інтерактивних технологій навчання, які активізують пізнавальну діяльність і заохочують дітей до мовленнєвої взаємодії. До таких підходів належать ігрові методи, мультимедійні засоби, вправи з елементами сторітелінгу, а також цифрові освітні ресурси. Вони дозволяють адаптувати навчальний матеріал відповідно до індивідуальних можливостей учнів з ООП та підвищують їхню мотивацію.

Важливе місце в розвитку мовленнєвих умінь посідають арттерапевтичні технології, зокрема казкотерапія, музикотерапія та образотворча діяльність. Інноваційні підходи також передбачають тісну співпрацю вчителя, асистента вчителя, логопеда та батьків, що забезпечує системність і результативність корекційної роботи. Застосування інноваційних підходів у розвитку мовленнєвих умінь молодших школярів з особливими освітніми потребами створює умови для їхнього повноцінного навчання та соціалізації [3].

Таким чином, психолого-педагогічний супровід дітей з ООП є багатограним процесом, який передбачає системну взаємодію між педагогами, психологами, асистентами та батьками. Його завдання полягають у створенні сприятливих умов для інтелектуального, емоційного та соціального розвитку кожної дитини. У розвитку мовленнєвих умінь дітей з особливими освітніми потребами найбільш ефективними є інноваційні технології. Реалізація інклюзивної освіти в Україні доводить, що комплексний супровід є запорукою успішної адаптації та самореалізації учнів з особливими освітніми потребами.

Список використаних джерел:

1. Актуальні питання корекційної та інклюзивної освіти / За загальною редакцією Бойчука Ю.Д. Харків: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2020. 376 с.

2. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.

3. Лазаренко Н., Хіля А., Коломієць А. Формування в дітей з функціональними обмеженнями індивідуальної системи знань сенсожиттєвого характеру засобами арт-терапії. *Освіта осіб з особливими потребами : шляхи розбудови*, 2017. Вип. 13. С. 124-156.

4. Любчак Л.В. Вибір оптимальної стратегії взаємодії майбутнього педагога з дітьми із особливими освітніми потребами. *Освіта дітей з особливими потребами : від інституалізації до інклюзії*. Зб. тез доп. / Редкол. : В.В. Засенко, А.А. Колупаєва, Н.І. Лазаренко, З.П. Ленів. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2016. 210-213.

5. Любчак Л.В., Демченко О.П., Комарівська Н.О. Партнерство учителя початкової школи з батьками в організації дистанційного навчання дітей з особливими освітніми потребами. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць*. Вінниця: ТОВ «Друк плюс», 2022. Вип. 64. С. 116-125.

6. Рекомендації щодо особливостей організації освітнього процесу осіб з особливими освітніми потребами в закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році. URL : <https://surl.li/wdehfx> (дата звернення 05.01.2026 р.)

7. Таранченко О. М., Найда Ю. М. Диференційоване викладання в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник. Київ: А.С.К., 2012. 124 с.

УПРАВЛІНСЬКА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ

УЧИТЕЛІВ: ДЕФІНІТИВНИЙ АНАЛІЗ

Колосов Андрій, аспірант кафедри цифрових технологій і професійної освіти

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського